

saként. Értelmezési lehetőségeink elszegényednének, ha feladnánk a toleranciát és mélyértelmezést. Ezért még a botrány árnyékában is szükséges ragaszkodni hozzájuk. Aki a feszültségben ellentmondást lát, az kibúvót fog keresni a botrány árnyékából. Aki viszont egy tényleges helyzet leírását véli felfedezni, az a feszültséget általános értelmezési problémának fogja tulajdonítani. Végérvényes értelmezések nincsenek. (A végérvényes értelmezéseket tényeknek tekintjük.) Mások szavai és tettei mindig több értelmezéssel összeegyeztethetők. Biztosan van olyan olvasóm, aki a feszültséget ellentmondásként érti meg, én viszont egy tényleges helyzet leírásaként értem. Ha olvasóm érvelése kibúvót nyújt a botrány árnyékából, és az *alaptétel* két feltételének is megfelel, örömmel fogok csatlakozni véleményéhez.¹⁸

Határ Győző

NYOSZOLYÁM

hódoltam a venusi csípővonalnak
nyoszolyám sorsa immár a parlag

jaj csak el ne ríjjam magam menten
s takarodjak róla: én már lecsengtem

mind csak üldögélek a sírzsombékon
s az is elhagy már – a kukkolhatnékom

a hajlat a dombor tompor mind elhessen
hogymár ne is lássam ne nézegessem

bűn amelyre nincsen bűnbocsánat:
dög-egyedül virrasztom nyoszolyámat

¹⁸ Köszönöm Berecz Ágnes, Erdélyi Ágnes és Kiséry András segítségét e tanulmány magyaráításában. Miután még Kantnak is egy kontextusban hiányos ítélőképességet tulajdonítottam, kötelességem fogyatékoságomat e tekintetben megemlíteni. Erdélyi Ágnes és Amélie Rorty ellenvetése a 11. rész megfogalmazására serkentett. Csak hosszabb e-mail-üzenetváltás folyamán tudtak meggyőzni arról, hogy a kompetencia értelmességfeltétele a szőnyeg alá söpör valamit, amit okvetlenül az olvasó tudomására kell hozni. Ezért hozzájárulásuk e tanulmányhoz felbecsülhetetlen.

GERUNDIUM

vakhomály GERUNDIUM
agyra mén a hályog
az is láb a hadiláb:
hadilábon állok

*

latin–görög tudományom
romló halmazával
s minden ami CLAUDICANDUM:
nyelvvel és hazával

*

mondolattal túl lennék
Hamison – Valódin
botló nyelvem pereg még
de lököttés a gógyim

TROGLODITÁK

nincs *kisszerűbb* nincs *kisebb* mint a mi *kis* világunk
ahol potom filléres álmainknak a nyakára hágunk

hogyan voltunk éltünk dönögtünk jöttünk-mentünk
azzal a Nagyon Nagy Nagyvilágnak mit sem jelentünk

szóljunk? minek? ez a mi *kis* világunk mindenkit untat
ha háromig számolunk máris elszámoltuk magunkat

hegyen lábujjhegyen létrán akárhogy pipiskedünk
mindenki *több*: fényes kényes tudós magas nekünk

torlás tengerrengés toronytüzek nagy lánggal égnek
de reggeli délebéd estebéd üres tea nem események

azon a nem látható felén e *semmicske* SENKI-FÖLDNEK
ott élünk hol a magunkfajtái kótnak szöszmötölnek

ha szúr zsibbad ez-az fülünk cseng líglógáz a lábunk
észre se vesszük: ez és ilyen trogloditák a mi világunk

egy CSIRKE-SZAURUSZ SZEGYCSONTOT együnk kiásott
azt imádjuk – felettünk zsongbongnak a fűóriások

mimikrizálunk: ahogy a botrovart nem veszi észre
a Ragadozó – már ilyen a meglapulás vetélkedése

mint népszerűség a robbanhatnék ha ránk jön: százezernyi
hulladék-nulladék senki-semminek lenni se semmi

mint a félszegjárom rák bóklászunk mi nyamvadt esett
rovartani ábrák kajmós cincérbajuszos milliméteresek

ha ki pukkancs nekibőszül: nem bánt a mérges se harap
mi irinyó-pirinyó parányi emberporhanyóbogarak

ahol potom filléres álmainknak a nyakára hágnak
nincs *kisszerűbb* nincs *kisebb* mint a mi *kis* világunk

Jónás Tamás

A MEGKÍNZOTTAK BALLADÁJA

Én még büszkének ismertem Fecót,
közöttünk, verebek közt, ő a sólyom,
de apjára gyűjtotta a retyót,
ki részegen bóbiskolt el a trónon.
Ha nem Fecó, megölte volna más,
ha más se, akkor megöli a mája.
Rá fenn a megbocsátás, de a rács
és sok fegyenc várt itt lenn a fiára.
Nem ismertünk rá, mikor hazatért,
alig beszélt, inkább csak motyogott.
Nem óvták bent a szép arcú legényt.
Kit megkínoztak, mind elátkozott.

S a kis Feri, kit intézetbe vittek?
Harmincéves, híres író ma már:
Aludni nem bír, a haláltól retteg.
Félelmetes neki a fény, a nyár.

Tükörbe nem néz, és csak a sötétben
öleli szomorú szerelmesét.
Meséket ír, olvas, de a mesékben
hamisnak talál mindent, ami szép.
Vízből a klór, vaselméből az Isten,
eltűnnek hegek és ütésnyomok.
Jelentése, jelentősége nincsen:
kit megkínóztak, mind elátkozott.

Róza nenémet rákos sejtek rágták,
az ura meg lábát vesztette el,
anyám megfulladt, s egyik bátyám arcát
ügyetlen sebész csúfította el.
Zoli ül. De szabadul, fél év múlva,
rokkantnyugdija szelvényére kért
két nővére kölcsönt – ennivalóra.
Nem haragszik, hogy becsapták szegényt.
A legszebb lányt rémisztgeti a pap, hogy
csak széttett lábbal nyer bocsánatot,
mert megmérgezte szerelmét, a Lackót.
Kit megkínóztak, mind elátkozott.

A sültbolond is gyorsan megtanulja,
kínózni bűn, de kínlódni nagyobb.
Az elsőből csak elsőbb lehet újra,
s az előből előbb élőhalott.
Lásd, herceg, aki e sorokat írta,
nem bír örömmódát írni, holott
szemében minden panasz olcsó firka.
Kínózták őt is, ő is átkozott.

VERS AZ ORGAZMUSRÓL

A nagy esőkhöz köze van, az biztos.

Tán ott kell kezdenem, hogy csecsemőként
a testem minden pontja erogén-
zónám volt, s elvitt az orgazmusig.

S ma már megesik, hogy minden hiába:
harminckét évesen, gondolj bele,
hogy nem segít más, csak a nyelve, szája.

S van úgy persze, hogy az se, semmi se.
Már nem mindegy, hogy ki és mért csinálja.

Már nem a kozmosz nyílik meg, ha van.
Az elfogadás szörnyű mágiája
árad szét az erekben, s boldogan
adom magam át kéjnek, fájdalomnak.
És elalszom utána, mint sokan.

A testem készülődik a halálra.

S a fényhez is köze van, biztosan.

Szabótéannával kéne beszélni.
A fénytudóssal. Neki még van szárnya.
Egyszer már tanultam tőle remélni.

Isten a bűn. Az orgazmus a nyom.

A testem nem az orgazmus határa.
Csak ennyit kellett volna mondanom.

Gáti István

KETTEN AZ ÁGYON

Amíg mi ketten az ágyon...
Valahol emberre lőnek.
Rügy fakad éppen az ágon,
Elkel a félárú szőnyeg.
Amíg te itten a vállam...
Ázsia vad szele tombol.
Tönkremegy csendben az állam,
Bóbita, Bóbita rombol.
Amíg az ajkad az ajkam...
Kettesért izzad a gyermek.
Úszik a zsúri a bajban,
Nagymama nézi a kertet.
Amíg mi ekkora vággyal...
Dugóba kerül a város.
Mélynyomón szökken a lágy dal.

(Éneklí Vámosi János.)
Amíg ma ordítva sűgom...
Csóválja fejét az orvos.
Sikolt a vonó a húron,
S kitör egy tűzhányó, pont most!
Amíg te alélva nyögsz még,
Csók buja gyöngye a szádon.
S ki tudja, mi minden történt,
Amíg mi ketten az ágyon...

Sziij Ferenc

KENYÉRCÉDULÁK / SZERDA

Ahogy ereszkedtem lefelé a szőlőben, ahol
akkor még karók voltak, nem kifeszített drót,
a völgyet is láttam, vagy legalábbis a túlsó dombot,
meg körül is vett az embermagas sokaság,
de azért nem annyi, hogy a rám eső munka
ne lett volna mindig önző módon belátható,

vagy amit akár én is meg tudtam volna csinálni,
a permetezés, teleírni a leveleket rézgáliccal,
felnőtt házi feladat, de csak a külalakot osztályozzák,
hát abban én jó vagyok.

Mindegy, hanem a levelek és kötözéskor az ölelés
minden tőke számára saját belső teret határoltak el,
szellős testet, ami túlment a természeti formán,
mégsem volt benne számítás, legfeljebb
ahogy a sorok távolságával arányban állt,
de azt is örököltük régről, mert lám, ennyire
vissza tudok menni az időben, nincsenek is évek,
évtizedek, mekkora vagyok, mit látok, csak akarás
és kiszolgáltatottság kérdése az egész.

Mire felnövök, elveszítlek, gondolhattam volna,
bár talán még meg sem születtem.

KENYÉRCÉDULÁK / VASÁRNAP

Egy meg nem született testvérem,
egy másik anyám, a filoxéra előtti világ
a maga kegyetlen szokásaival.

Mindig jön hirtelen egy pillanat,
amikor mindent kénytelen vagyok elképzelni,
akkora a nyomorúság, a puszta létezés,
a férfiatlan, gonosz férfiaság
vagy magam viszonzása egyre alább,
míg el nem jutok addig a szimpla félelemig,
hogy velem is fizethetnének bármiért,
jelzálogadósságot, elsőszülöttet.

Ahogy a rugós madárcsapda nézi az eget
kétfelé feszített szemhéjakkal
a fészker tetejéről.

Gomolygó arcok kosárfülekkel,
dunyhaszájjal és láncra fűzött orral.
A lánc túlsó vége egy tűzhely lábához
van kötözve valami kis odúban, és ha megrántják,
hatalmas zendülés, Kacor Naca fölriad végtelen
imájából, és megátkoz mindenkit, akinek eszébe jutott
ezen a kicsi földön párosodni és gyarapodni.

Dávidházi Péter

ÉPÍTENI

Ki emlékszik ma már Bulcsú Károly nevére? S néhányan, akik szakmai kötelességből végigolvastuk sikerültebb vagy csikorgó műveit, vajon hány versére, fordítására, dolgozatára, akár csak címére emlékszünk? A szabadságharc utáni fojtott évtized allegorikus kifejezőjeként Tompa hálás tanítványa volt, legjobb pillanataiban talán nem is méltatlan hozzá, de mára az egykori mester nevét is csak egy-két kötelező iskolai olvasmány halványuló emléke őrzi. Annál elgondolkoztatóbb, hogy valaha (1935) éppen Horváth János közölte Bulcsú egyik levelét az *Irodalomtörténetben*, holott ő vajmi ritkán vállalkozott filológiai szövegközlésre, Bulcsú költészetét nem becsülte túl („*emlékét verseinél ma már biztosabban őrzi Arany Jánosnak róla írt bírálata*”), s bizony egyetlen költe-